

องค์ประชุม คณะกรรมการ : เรื่องเล็ก แต่ปัญหาใหญ่

เดือนที่แล้วศูนย์พัฒนาการค้ากับ
ดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จัดประชุมชี้แจงบริษัทจดทะเบียนเกี่ยวกับการทบทวน
แนวปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่แนะนำให้บริษัทจดทะเบียนปฏิบัติตาม
มาตั้งแต่ 2549 แนวปฏิบัติใหม่ที่ศูนย์ฯ นำมาชี้แจงให้บริษัทจดทะเบียนทราบจะ
เริ่มใช้ในปี 2556 และจะใช้รายงานการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติเหล่านี้ ซึ่งบริษัท
จดทะเบียนจะจัดทำในปี 2557 ในการประเมินระดับของการกำกับดูแลกิจการ
ที่ดีผ่านกระบวนการประเมินจากรายงาน และข้อมูลต่างๆ ที่เปิดเผย

แนวปฏิบัติใหม่นี้ยังอยู่ภายใต้หลักการ
5 หมวดของ OECD แต่มีแนวปฏิบัติเพิ่มเติม
อีกจำนวนไม่น้อย นับว่าต้องพยายามให้แนว
ปฏิบัติใหม่เทียบเคียงได้กับ ASEAN CG Score-
card ซึ่งจะใช้วัดระดับการกำกับดูแลกิจการที่
ดีผ่านกระบวนการประเมินจากรายงานและ
ข้อมูลเปิดเผยของบริษัทจดทะเบียนต่างๆ
ในประเทศ ASEAN แม้จะมีแนวปฏิบัติ
เพิ่มขึ้น อยากเรียนบริษัทจดทะเบียนว่า
อย่าเพิ่งกังวลหรือรู้สึกว่าเป็นภาระ เพราะ
แนวปฏิบัติเหล่านี้เป็นเพียงคำแนะนำให้
ฟังหรือควรปฏิบัติ ไม่ได้เป็นกฎเกณฑ์
บังคับ เพียงแต่บังคับให้รายงานการปฏิบัติ
ตามแนวปฏิบัติเหล่านี้ในรายงานประจำปี
นอกจากนี้ใช้หลักการ “ปฏิบัติตามหรือ
อธิบาย” (comply of explain basis) กล่าวคือ
แนวปฏิบัติไหนไม่เหมาะสมกับองค์กรหรือ
ปฏิบัติไม่ได้ก็ให้อธิบาย มิได้มีการลงโทษใดๆ

มีผู้เข้าร่วมรับฟังคำอธิบายจากบริษัท
จดทะเบียนหลายท่านได้ตั้งคำถามหลาย
ประเด็นที่น่าสนใจ เจตนาก็เพื่อต้องการ
ทราบวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องและชัดเจนของ
แนวปฏิบัติบางแนวที่เขียนแนะนำไว้ มีแนว
ปฏิบัติหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับรายการเกี่ยวโยง
หรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผล
ประโยชน์ที่ระบุว่า “วาระการประชุมคณะ
กรรมการวาระใดที่มีกรรมการท่านใดก็ตาม
ที่มีความเกี่ยวโยงหรือมีส่วนได้เสีย กรรมการ
ท่านนั้นต้องไม่เข้าร่วมประชุมในวาระนั้น”
คำถามจากผู้เข้าร่วมมีว่า “หากกรรมการ
ผู้มีส่วนได้เสียไม่เข้าร่วมประชุม ทำให้องค์
ประชุมไม่ครบองค์ตามข้อบังคับของบริษัทฯ
ไม่สามารถลงมติ รายการที่เสนอให้ที่ประชุม
พิจารณาดังกล่าวก็ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้
จะแก้ปัญหานี้อย่างไร?”

โดยทั่วไปข้อบังคับของบริษัทมักกำหนด

องค์ประชุมไว้ว่า ต้องมีกรรมการเข้าร่วม
ประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ
ทั้งคณะ และในการลงมติดังกล่าวให้ใช้
เสียงไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการที่เข้า
ร่วมประชุม หากการประชุมในครั้งใดเกิดมี
กรรมการเข้าร่วมประชุม 6 ท่านจากทั้งคณะ
11 ท่าน (ตัวเลขสมมติ) ถ้าต้องการออกจากที่
ประชุม 1 ท่าน เหลือกรรมการเพียง 5 ท่าน
สามารถลงมติในวาระนั้นได้หรือไม่?

ผมเห็นว่าความชัดเจนในเรื่องนี้มีความ
สำคัญมาก เพราะหากกรณีดังกล่าวถูก
ตีความว่าครบองค์ลงมติได้แล้วนำไปปฏิบัติ
อาจมีปัญหาว່การนับองค์ประชุมถูกต้อง
หรือไม่ เพราะเจตนาที่แท้จริงในการออกเสียง
ลงมติดังกล่าวให้กรรมการที่เข้าร่วมประชุม
อยู่ในที่ประชุม แต่หากปฏิบัติตามเจตนา ก็
ถือว่าเหลือ 5 ท่านไม่ครบองค์ประชุม รายการ
ที่เสนอให้พิจารณาอนุมัติก็ดำเนินการต่อไปไม่ได้

อาจจะต้องจัดให้มีการประชุมใหม่ ซึ่งทำให้การดำเนินรายการล่าช้าออกไป ผมเข้าใจว่าปัญหาข้างต้นเป็นประเด็นเกี่ยวข้องกับข้อกฎหมาย จึงได้สอบถามความเห็นจากนักกฎหมายหลายๆ ท่านและได้รับความเห็นและข้อเสนอแนะที่น่าจะใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้ถูกต้องดังนี้

1. เมื่อถึงวาระการประชุมดังกล่าว กรรมการผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ควรอยู่ในที่ประชุม เพื่อให้กรรมการที่เข้าร่วมประชุมถกเถียงอภิปรายได้เต็มที่เสร็จเรียบร้อยแล้วจึงเชิญกรรมการท่านนั้นเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ครบองค์โดยให้กรรมการท่านนั้นงดออกเสียงเวลาลงมติ
2. มีบางท่านตั้งข้อสังเกตว่า ถ้าให้กรรมการท่านนั้นเข้าร่วมประชุมเวลาลงมติ อาจเกิดความเกรงใจไม่กล้าแสดงความเห็นขัดแย้ง อาจทำให้การลงมติถูกเบี่ยงเบนไป ประเด็นนี้อาจแก้ปัญหาได้โดยให้ประธานที่ประชุมขอความเห็นจากกรรมการที่เข้าร่วมประชุม (ไม่รวมกรรมการผู้มีส่วนได้เสีย) ให้ใช้วิธีลงมติลับ ก็น่าจะแก้ปัญหาเรื่องความเกรงใจได้

ความอริบแล้ว ถ้ากรรมการทุกท่าน (รวมกรรมการผู้มีส่วนได้เสีย) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบให้ถูกต้อง ความครบใจไม่น่าจะถือเป็นประเด็นปัญหา เพราะทุกท่านต้องยึดถือประโยชน์ของบริษัทเป็นหลัก ต้องยึดถือความโปร่งใส ความเป็นอิสระ และความเป็นธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

3. มีความเห็นจากบางท่านว่า การนับองค์ประชุมนั้นนับเมื่อเริ่มการประชุม การลงมติจึงไม่ต้องพิจารณาเรื่ององค์ประชุมในทุกวาระ แม้กรรมการผู้มีส่วนได้เสียไม่เข้าร่วมลงมติก็นับถือว่าองค์ประชุมครบ ประเด็นนี้มีบางท่านเห็นว่ามีความเสี่ยงเพราะไม่น่าจะสอดคล้องกับเจตนา

ผมเห็นด้วยว่า อย่าเสี่ยงใช้ประเด็นนี้ เพราะหากลงมติไปแล้วดำเนินการตามมติแล้วเกิดความเสียหาย มีผู้ถือหุ้นเรียกร้องความเสียหาย กรรมการอาจต้องรับผิดชอบส่วนตัว เพราะเป็นมติที่ไม่ถูกต้องตามข้อบังคับก็ได้ บางท่านเห็นว่าให้สบายใจ 100% จัดประชุมใหม่ โดยเชิญกรรมการเข้าประชุมให้เกิน 2 ใน 3 หรือ 75%

ความจริงเรื่องรายการเกี่ยวโยง ตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ออกเกณฑ์ให้ยึดถือปฏิบัติและเคยแนะนำประเด็นข้างต้นไว้หลายปีแล้วว่า กรรมการผู้มีส่วนได้เสียไม่ควรอยู่ในที่ประชุมในวาระที่มีการอภิปรายพิจารณา วาระนั้นๆ นอกจากนั้นยังแนะนำให้รายการเกี่ยวโยงใดๆ ที่จะเสนอคณะกรรมการให้พิจารณา ควรผ่านการกลั่นกรองเห็นชอบโดยคณะกรรมการตรวจสอบหรือกรรมการอิสระทั้งหมดก่อน เมื่อเห็นชอบแล้วจึงนำเสนอเข้าที่ประชุมคณะกรรมการ

ตามประสบการณ์ของผมเห็นว่า กรรมการผู้มีส่วนได้เสียควรอยู่ในที่ประชุมได้เมื่อคณะกรรมการต้องการซักถามข้อมูลเพื่อความเข้าใจ และชัดเจนจากกรรมการท่านนั้นก่อนพิจารณาตัดสินใจ เมื่อเริ่มพิจารณาจึงเชิญกรรมการท่านนั้นออกจากที่ประชุม ข้อมูลสำคัญประกอบการตัดสินใจอีกด้านหนึ่งมาจากคณะกรรมการตรวจสอบ อย่าลืมนะครับ ตามหลักปฏิบัติที่ดีทุกบริษัทต้องกำหนดนโยบายและกระบวนการเกี่ยวกับรายการเกี่ยวโยงหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์

ประเด็นใหม่ที่ผมอยากจะหยิบยกซึ่งน่าจะเป็นปัญหามากกว่า เช่น กรณีมีจำนวนกรรมการทั้งคณะ 11 ท่าน มี 6 ท่านไปร่วมลงทุนสร้างอาคารสำนักงานให้เขาซึ่งไม่มีความขัดแย้งในประเด็นประเภทธุรกิจกับบริษัทจดทะเบียน บังเอิญบริษัทจดทะเบียนกำลังขยายกิจการต้องการเช่าพื้นที่สำนักงานเพิ่มเติม กรรมการทุกท่านเห็นว่าพื้นที่และทำเลของอาคารสำนักงานของผู้ถือหุ้นกลุ่มนี้เหมาะสมมาก รวมถึงเรื่องราคาที่ได้รับข้อเสนอพิเศษกว่าผู้เช่าอื่นๆ คณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาแล้วเห็นว่า บริษัทได้ประโยชน์ แต่รายการนี้ไม่เข้าข่ายต้องอาศัยมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น ต้องการเพียงมติคณะกรรมการ ถ้ายึดถือแนวปฏิบัติที่กล่าวมาตั้งแต่ตอนต้นและบอกว่ากรรมการต้องไม่

เข้าร่วมประชุมหรือเข้าร่วมประชุม แต่ต้องไม่ออกเสียง ทำอย่างไรก็มีคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งไม่ได้ ถ้ากรรมการส่วนใหญ่ทำตัวเป็นไม้บรรทัดเลยไปเช่าอาคารอื่นที่เห็นว่ามันเองสบายใจแต่เสียค่าใช้จ่ายมากกว่า เช่นนี้ต้องถามว่าพิจารณาโดยยึดถืออะไรเป็นที่ตั้ง

อยากเรียนว่า ตลาดหลักทรัพย์ฯ หรือ ก.ล.ต. ไม่เคยห้ามหรือบังคับว่ารายการเกี่ยวโยงทำไม่ได้ ทำได้ทุกรายการ เพียงแต่ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์และวิธีการที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ และ ก.ล.ต. กำหนด ที่กำหนดก็เพื่อให้รักษามูลประโยชน์ของบริษัทจดทะเบียนและให้มีความโปร่งใส และเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ดังนั้น ทุกบริษัทควรต้องกำหนดนโยบายและกระบวนการเกี่ยวกับรายการเกี่ยวโยงโดยยึดผลประโยชน์ของบริษัท โปร่งใสและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ควรผ่านการกลั่นกรองรายการโดยคณะกรรมการตรวจสอบ หรือคณะกรรมการอิสระ (ซึ่งอาจจะมีก็ได้กรณีที่กรรมการอิสระมากกว่าจำนวนกรรมการตรวจสอบ) และกำหนดวิธีปฏิบัติในการอนุมัติรายการให้ชัดเจนและไม่ขัดกับกฎหมาย เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปฏิบัติได้เช่นนี้แล้วก็น่าจะแก้ปัญหาความกังวลและข้อสันนิษฐานต่างๆ ในทางลบได้อีกมากมาย แล้วก็จะลดความกดดันจากแนวปฏิบัติใหม่ๆ ด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่นับวันจะมีให้ปฏิบัติมากขึ้นเรื่อยๆ M&W